

jeg at tilkendegive —, fordi vi anser det for tilfredsstillende, det er, fordi vi mener, at Overvejselen angaaende denne Sag allerede har været alt for længe.

Da det Lovforslag, der fremsattes af Indenrigsministeren den 9. November, mødte saa megen Modstand, baade her og senere ogsaa i Landstinget, har jeg ønsket, inden det bliver til Lov, at fæste visse Punkter i Erindringen angaaende Sagen og angaaende de Forhold, som er Grundlaget for Sagens Fremkomst. Jeg minder da om, at det trods den frygtelige Tilstand, der hersker ude i Verden, bortset fra en kort Tids Vanskeligheder, er lykkedes at holde dansk Erhvervsliv i Gang. Fra alle Sider har der været Enighed om, at Staten, Kommunerne, saavel som de enkelte Borgere, skulde gøre, hvad der var muligt for dette Formaal, og den danske Arbejderklasse og dens Repræsentanter paa Rigsdagen har ikke paa noget Omraade skilt sig ud fra det øvrige Samfund, da de vanskelige Tilstande indtraadte; vi har ikke paa noget Punkt modsat os Foranstaltninger, sigtende til at hjælpe Erhvervene, tværtimod. Da Landbrugseksporten var truet, deltog jeg direkte i Arbejdet for at fjerne de Vanskeligheder, der rejstes fra Sømandsstandens Side, og paa samme Maade har vi forholdt os, da det drejede sig om Kulimporten, og senere paa lignende Maade med Hensyn til Vanskeligheder indenfor andre Erhverv. Vi har uden Smaalighed støttet alle Bestræbelser, som gik ud paa: at sikre Erhvervslivet, loyalt støttet den Udenrigs- og Handelspolitik, som vi kunde se sikrede Udvekslingen af Produkter med andre Lande. Vi havde ikke noget imod, at Handelsstanden, Landbruget og Industrien fik gode Kaar, men vi ventede ganske vist, at disse Samfundsklasser saa ogsaa vilde udvise Samfølelse. Vi har ikke søgt at hindre Eksporten af færdige Varer, som skaffede enkelte Rigdom, endskønt vi meget godt saa, at saadan Handel vilde blive fulgt af Prisstigninger i Danmark. Vi betragtede disse Forhold fra et Samfundssynspunkt og anvendte ikke den egoistiske Maalestok.

Resultatet af den Politik, der er ført, og det Arbejde, hvortil Socialdemokratiet paa Rigsdagen og ude i Landet har ydet sit Bidrag, er nu et blomstrende Erhvervsliv med rige Indtægter for Virksomhedernes Indehavere. Af foreliggende Opgørelser ved vi, at Landbruget paa 12 Maaneder har haft et Ekstraoverskud paa 140 Mill. Kr., og Dampskibsaktieselskaberne har haft et lignende Udbytte, Aktiernes Kurs er i mange Tilfælde mere end fordoblet. Men dette

rige Udbytte hviler, som det allerede er blevet nævnt, i meget høj Grad paa de høje Fragtsatser, og disse høje Fragtsatser er det, som giver Dyrtid i Landet. Industriaktieselskaberne frembyder det samme straalende Billede, og Pengeinstitutternes Status er paa et Aar forbedret med 140 Mill. Kr. Direktør Clausen, som vistnok var Hovedtaleren ved Erhvervsmødet paa Børsen forleden, talte om det blomstrende Erhvervsliv, om de enkelte, som havde udnyttet Krigens, Leveringer og Spekulationens Chancer og om Prisstigningen paa en hel lang Række af Produkter, som har givet de paagældende Producenter rig Fortjeneste. Denne rige Høst har imidlertid ikke fordelt sig jævnt og retfærdigt; nogle har faaet Fortjenesten, andre har kun faaet Fordyrelsen. Det store Landbrug, de store Kapitalistselskaber, Dampskibsselskaber og andre har taget hjem den Høst, som andre i saa høj Grad bidrog til at fremskaffe. Naar Livsfornødenhederne, som det nu er Tilfældet, er steget med 30—40 pCt., er det ikke tilstrækkeligt at henvide til, saaledes som det er sket, at der dog kun er ringe Arbejdsløshed her i Landet. Det er ikke tilstrækkeligt, at Smaafolk har Beskæftigelse, naar Livsfornødenhedernes Pris er steget saa stærkt, thi saa spiller Indtægterne en meget betydelig Rolle. Der er Tusinder, der skal leve af de smaa Indtægter, og som ikke kender noget til den Lønforhøjelse, som er omtalt i Landstingets Betænkning. Jeg paastaar, at der er mange Tusinde Arbejdere i Danmark, der ikke har haft en Skillings Lønforhøjelse i de 16 Krigsmaaneder (*Schovelin*: Mellemstandsfolk ogsaa!). Ja, Mellemstandsfolk ogsaa; dem skal jeg lige straks komme til. De Tusinder, som skal leve af disse smaa Indtægter, og som ingen Lønforhøjelse har faaet, de kan ikke deltage i Glædesraabet over det blomstrende Erhvervsliv; de har kun faaet Sorgerne og Smerterne. Det er jo saadan, at Indtægterne for de fleste Smaafolk, for Arbejderne, for Husmændene, for smaa selvstændige Haandværksmestre, for Smaaskippere og smaa handlende, der jo ogsaa blev nævnt paa Børsmødet, er begrænset til, hvad der er fornødent til Livets Ophold. Men naar Livsfornødenhederne pludselig bliver fordyret med 30—40 pCt., mangler disse Folk fornøden Købeevne, og en Underernæring maa blive den naturlige Følge af denne Tilstand. Det forekommer os Socialdemokrater at være slet Samfundøkonomi at tillade dette. Det er da ogsaa en kendt Sag, at saaledes handler man ikke, naar det drejer sig om